

Sygn. akt XII C 2342/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Horbacz

Protokolant p.o. stażysty Joanna Bendlewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2014 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa

Ł. W.

przeciwko

Skarbowi Państwa- Prokuratorowi (...)zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o obalenie domniemania

1. oddała powództwo

2. kosztami procesu obciąża powódkę i na tej podstawie:

a) zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3600zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

b) nakazuje ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 8.250zł tytułem opłaty od pozwu

SSO Magdalena Horbacz

Sygn. akt XII C 2342/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 listopada 2013 r. powódka Ł. W. wniosła przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratora (...)o wyłączenie samochodów B. (...) nr rej. (...) rok prod. (...)nr nadwozia WB- (...) i B. (...) nr rej. (...) rok prod. 2010 nr nadwozia (...) z zakresu domniemania art. 43 § 3 i 4 kk poprzez stwierdzenie, że powódka weszła w posiadanie zgodnie z prawem, a tym samym obalenie domniemania z art. 45 § 3 i 4 kk. Jednocześnie powódka wniosła o zwolnienie ww. samochodów od dokonanego zajęcia.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuratora (...)zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki zwrotu kosztów postępowania.

Sąd ustalił, co następuje:

Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt (...)Prokuratura (...)Wydział (...) wszczęła śledztwo z zawiadomienia Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o popełnieniu przestępstw z art. 299 § 1 k.k.

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2012 r. w sprawie (...) dokonano zabezpieczenia na mieniu podejrzanego B. M. (1), któremu postawiono zarzuty działania wspólnie i w porozumieniu z P. W. i B. W. w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu tego samego zamiaru, czyniąc sobie stałe źródło dochodu z popełnienia przestępstwa pełniąc obowiązki w organach spółki z o.o. (...) z siedzibą w K. na ul. (...).

Odpis powyższego postanowienia doręczono P. W. i B. W..

Dowód: postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym z 20.11.2012 r. (k.69-72)

Postanowieniem z dnia 11 lutego 2013 r. w sprawie (...) Prokurator przedstawił P. W. zarzut, że:

I. W okresie od 20.11.2006 r. do 23.12.2009 r. w P. i w K., działając wspólnie i w porozumieniu z B. M. (1) i B. W. działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu tego samego zamiaru, czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu, będąc prezesem, a potem członkiem Zarządu spółki z o.o. (...) z siedzibą w K. na ul. (...) zajmując się prowadzeniem działalności gospodarczej w postaci skupu i sprzedaży złomu tj. katalizatorów samochodowych i monolitu ceramicznego z katalizatorów samochodowych, doprowadził do zaewidencjonowania w prowadzonej dokumentacji księgowej spółki przez PPHU (...) w P., a w późniejszym okresie przez Kancelarię Doradztwa (...) P. H. w P.:

1. 9 sztuk nierzetelnych faktur zakupu ceramiki katalizatorów samochodowych o numerach od (...) o łącznej wartości 1.054.944EUR rzekomo wystawionych przez C.C. (...) Ltd. 50B H. H., (...).

2. 136 sztuk nierzetelnych faktur zakupu ceramiki katalizatorów samochodowych o numerach od (...). o łącznej wartości 4.317.143EUR i 44.883.294,73 złotych, rzekomo wystawionych przez C.C. (...) Ltd. 50B, H. H., (...).

3. 98 sztuk nierzetelnych faktur zakupu ceramiki katalizatorów samochodowych o numerach od (...). o łącznej wartości 44.716.250złotych rzekomo wystawionych przez C.C. (...) Ltd. 50B, H. H., (...).

4. 140 sztuk nierzetelnych faktur zakupu ceramiki katalizatorów samochodowych o numerach od(...) o łącznej wartości 60.804.990,złotych rzekomo wystawionych przez C.C. (...) Ltd. 50B, H. H., (...).

co do których wiedział, iż dokumentują transakcje handlowe, które w rzeczywistości nie miały miejsca oraz potwierdzał te fakty w składanych do Pierwszego Urzędu Skarbowego w P. deklaracjach VAT-UE dotyczących rozliczeń pomiędzy państwami wspólnotowymi i rejestrach I. oraz rocznych zeznaniach podatkowych za lata 2006-2009, doprowadził do niesłusznego zawyżenia kosztów uzyskania przychodu firmy i tym samym obniżenia wysokość dochodu do opodatkowania w łącznej wysokości co najmniej 132.349.165 złotych oraz obniżenia zobowiązania podatkowego w zakresie podatku od osób prawnych czym w konsekwencji naraził Skarb Państwa na uszczuplenie zobowiązania podatkowego w łącznej kwocie co najmniej 25.146.341 złotych co stanowi mienie dużej wartości w rozumieniu przepisów kodeksu karnego skarbowego - tj. o przestępstwo z art. 56 § 1 kks w zw. z art. 61 § 1 kks, z art. 62 § 2 kks w zw. z art. 7 § 1 kks w zw. z art. 6 § 2 k.k.s w zw. z art. 37§1 pkt 1 i 2 kks w zw. z art. 38§2 pkt 1 kks.

II. W okresie od 20.11.2006r. do 23.12.2009r. w P. i w K. działając wspólnie i w porozumieniu z B. M. (1) i B. W. działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, prowadząc z B. M. spółkę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. na ul. (...) i pełniąc stanowisko prezesa, a potem członka Zarządu spółki za pomocą kont bankowych otwartych dla spółki w:

1. (...) 6 rachunków bankowych w tym 3 konta w walucie EUR, 3

konta w złotych (PLN).

2. (...) 2 rachunki 2 złotych (PLN) otwarte w związku z ustanowieniem lokat terminowych.

3. Raiffeisen Bank – 4 rachunki bankowe w tym 2 konta w złotych (PLN), 2 konta w walucie EUR.

4. (...) S.A.- 2 rachunki bankowe w tym 1 konto w złotych (PLN), 1 konto w walucie EUR.

przedsięwziął działania, zmierzające do przeniesienia własności środków płatniczych, pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem przestępstwa karno-skarbowego tj. prowadzenia skupu pochodzących z nieustalonego źródła katalizatorów samochodowych, monolitu z katalizatorów samochodowych, bądź filtrów z katalizatorów samochodowych, na poczet których to transakcji jako uprawdopodobnienie faktu zakupu i w celu ukrycia źródeł pochodzenia katalizatorów oraz w celu znacznego podwyższenia kosztów uzyskania przychodu przez firmę P. M. na dane spółki zostały wystawione poświadczające nieprawdę faktury zakupu monolitu ceramicznego rzekomo dokonanego z firmy angielskiej C.C. (...) Ltd. 50B H. S., B. H., (...), R.. No (...), VAT-ID (...), celem uniemożliwienia bądź znacznego utrudnienia stwierdzenia przestępnego pochodzenia tych środków, ich wykrycie, zajęcie albo orzeczenie przepadku w kwocie łącznej co najmniej 25.146.341 złotych , uczestniczył w przekazywaniu środków pieniężnych pomiędzy kontami bankowymi i dokonywał na nich operacje wpłat i wypłat – tj. o przestępstwo z art. 299 § 1 i 5 kk w zw. z art. 12 kk i art. 65 § 1 i 2 kk.

III. W okresie od stycznia 2010 roku do lipca 2011 roku w P. i w K. działając wspólnie i w porozumieniu z B. M. (1) i B. W. działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, prowadząc z B. M. (1) spółkę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. na ul. (...) i pełniąc stanowisko prezesa, a potem członka Zarządu spółki w celu znacznego zawyżenia kosztów uzyskania przychodów, dostarczył do biura (...) P. H. w P., a potem do Biura (...), C. B., w P. celem ewidencji w dokumentacji firmy (...) Sp. z o.o. dowody skupu katalizatorów - samochodowych, monolitu z katalizatorów samochodowych, bądź filtrów z katalizatorów samochodowych na łączną kwotę co najmniej 72.159.750 złotych – w roku 2010 i 32.920.550 złotych – w roku 2011 za okres od stycznia do lipca wiedząc, że zawarte w nich dane o wielkości i wartości dokonanego skupu są w znaczny sposób zawyżone - tj. o przestępstwo z art. 56 § 1 kks w zw. z art. 61§1 kks, z art. 62§ 2 kks w zw. z art. 7§1 kks w zw. z art. 6§2 k.k.s w zw. z art.37 § 1pkt 1 i 2 kks w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 kks.

IV. W okresie od lipca 2011 roku do grudnia 2012 roku w P. i K. działając wspólnie i w porozumieniu z B. M. (1) i B. W. działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, prowadząc z B. W. spółkę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. na ul. (...) i pełniąc stanowisko prezesa spółki w celu znacznego zawyżenia kosztów uzyskania przychodów dostarczył do Biura (...), C. B. w P. celem ewidencji w dokumentacji firmy (...) Sp. z o.o. dowody skupu katalizatorów samochodowych, monolitu z katalizatorów samochodowych, bądź filtrów z katalizatorów samochodowych na łączną kwotę co najmniej 12.058.000 złotych – za okres od sierpnia do grudnia 2011 roku i co najmniej 20.237.510 złotych – za rok 2012,- wiedząc, że zawarte w nich dane o wielkości i wartości dokonanego skupu są w znaczny sposób zawyżone - tj. o przestępstwo z art. 56 § 1 kks w zw. z art. 61 § 1 kks, w zw. z art. 62§ 2 kks, w zw. z art. 7§1 kks w zw. z art. 6§2 k.k.s w zw. z art. 37§ 1 pkt 1 i 2 kks, w zw. z art. 38§2 pkt 1 kks.

Dowód : postanowienie o przedstawieniu zarzutów P. W. (k.77-79).

P. W. i B. W. zawarli związek małżeński dnia 28 sierpnia 2004 r. W dniu 27 stycznia 2006 r. małżonkowie W. zawarli umowę majątkową małżeńską o ustanowieniu rozdzielności majątkowej.

Okoliczności niesporne, odpis aktu notarialnego (k.137-138)

W 2007 roku B. W. nabyła pojazd marki B. (...): (...) rocznik (...)r., nr rej. (...).

W 2010 roku B. W. nabyła pojazd marki B. (...); (...) rocznik (...) o nr. rej. (...).

Dowód:

- dowód rejestracyjny nr (...) (k.48-48v) ,

- dowód rejestracyjny nr (...) (k47-47v).

B. W. nie złożyła zeznań podatkowych za lata 2003-2010 dotyczących informacji o dochodach.

Decyzją Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 21 czerwca 2012 r. ustalono B. W. zryczałtowany podatek dochodowy za rok 2007 w kwocie 420.377,00 złotych od dochodów nie znajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach przychodów. W pouczeniu ww. decyzji wskazano, że strona podlega odpowiedzialności karnej za usunięcie, ukrycie, zbycie, darowanie, zniszczenie lub pozorne obciążenie składników majątku strony, mające na celu udaremnienie egzekucji obowiązku wynikającego z decyzji.

Powyzszą decyzję doręczono pełnomocnikowi reprezentującemu B. W., który w dniu 10 lipca 2012 r. wniósł odwołanie od ww. decyzji Dyrektora.

Postanowieniem z dnia 22 października 2012 r. Dyrektor Izby Skarbowej w P. zawiesił ww. postępowanie podatkowe z urzędu z uwagi na złożenie wniosku o uzyskanie informacji od organów podatkowych USA.

Decyzją Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej z dnia 4 czerwca 2013 r. określono P. M. Sp. o.o. w K. zobowiązanie podatkowe w podatku dochodowym od osób prawnych za rok 2007 na kwotę 11.811.855,00 złotych, za 2008 rok na kwotę 8.446.950,00 zł.

Dowód:

- pismo z 6.06.2012 r. (k.46);
- decyzja Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 21.06.2013 r. (k. 49-65v);
- informacja o wniesieniu odwołania od decyzji (k.66),
- postanowienie o zawieszeniu postępowania (k.66v-68);
- wynikające z uzasadnienia postanowienia z 25.10.2013 r. (k.4-10)

W dniu 5 lutego 2013 r. B. W. zawarła z mężem P. W. w formie pisemnej umowę darowizny pojazdu marki B. (...) rok produkcji 2010, nr nadwozia (...) nr rej. (...) o wartości 180.000 złotych oraz pojazdu B. (...), rok produkcji 2006, nr nadwozia WB- (...), nr rej. (...) o wartości 85.000 zł.

Dowód: umowa darowizny z 5.02.2013 r. (k.73-76)

W dniu 12 lutego 2013 r. P. W. zawarł z matką Ł. W. w formie pisemnej umowę darowizny pojazdu marki B. (...) rok produkcji 2010, nr nadwozia (...) nr rej. (...) o wartości 180.000 złotych oraz pojazdu B. (...), rok produkcji (...), nr nadwozia WB- (...), nr rej. (...) o wartości 85.000 zł.

Dowód: umowa darowizny z 12.02.2013 r. (k.13-16)

Pomimo zawarcia ww. umowy darowizny nie doszło do przeniesienia posiadania wskazanych pojazdów na powódkę Ł. W.. Powódka nie włada tymi pojazdami jak właściciel. Powódka nie posiada prawo jazdy, nie korzysta osobiście z tych pojazdów, nie jeździ nimi z pomocą innych osób. Na rozprawę do sądu w toku niniejszego postępowania powódka przyjechała taksówką. Z pojazdów tych korzysta P. W. i B. W.. Pojazdami tymi jak właściciel władają P. W. i B. W., którzy posiadają powyższe auta w miejscu swojego zamieszkania na posesji w B. przy ul. (...). Formalnie ww. pojazdy zostały przerejestrowane na powódkę.

Powódka ma 70 lat i utrzymuje się z emerytury w wysokości 1400 zł netto miesięcznie, z czego 400 zł miesięcznie płaci za czynsz, 800 zł na opłaty, koszty utrzymania i lekarstwa. Roczny koszt ubezpieczenia OC ww. pojazdów stanowi kwotę 4.000 zł. Dochody powódki i posiadany majątek nie pozwalają powódce na utrzymanie ww. pojazdów.

W dacie zawarcia wskazanych umów darowizny B. W. i P. W. wiedzieli o toczącym się postępowaniu karnym dotyczącym zarzutów w związku z działalnością spółki (...) o.o. w K.. W dniu 11 lutego 2013 r. P. W. miał już formalnie przedstawione zarzuty działania w związku i w porozumieniu z B. M. (1) i B. W. w okresie od 2006 r. do grudnia 2012 r. w celu popełnienia przestępstw związanych z fałszowaniem dokumentacji, zawyżaniem źródeł przychodu i zaniżaniem zobowiązania (...) Sp. z o.o. w K.. Przedstawienie formalne zarzutów B. W. nastąpiło w dniu 21 lutego 2013 r.

Zawarcie umów darowizny z dnia 12 lutego 2013 r. zostało zawarte dla pozorów. Umowy darowizny z 5 lutego 2013 r. i 12 lutego 2013 r. zmierzały jedynie do udaremnienia egzekucji należności wynikających z kar grożących B. W. i P. W. w związku z toczącym się postępowaniem karnym.

Dowód:

- zeznania świadków: P. W. (k.104-105,162 płyta k.107,164), B. W. (k.161-162, płyta k.164)
- zeznania powódki Ł. W. (k.105,162-163 płyta k.107,164)
- notatki urzędowe z 12.06.2013 r. (k.87-88);
- notatka urzędowa z 20.12.2013 r. (k.89);
- notatka urzędowa z 19.12.2013 r. (k.90);
- dokumenty rejestracyjne (k.85-86, 131-132);
- zgłoszenie nabycia własności rzeczy (k.133-136);
- pełnomocnictwo do rejestracji pojazdów (k.91-94);
- odpis KRS spółki (...) Sp. z o.o. (k.139-144)

Postanowieniem z dnia 25 października 2013 r. w sprawie (...)Prokurator (...)dokonał zabezpieczenia na mieniu podejrzanej B. W. grożącą karę grzywny w wysokości co najmniej 100 stawek dziennych po 500 złotych, grożący przepadek równowartości korzyści majątkowych pochodzących z przestępstwa w kwocie 20.258.805, 00 złotych – poprzez zajęcie ruchomości do kwoty 20.308.805,00 złotych w postaci pojazdu marki B. (...) nr rej. (...), rok produkcji 2010, nr nadwozia (...) poprzedni nr rej. (...), stanowiący własność Ł. W. , o wartości pojazdu 180.000 złotych, zajęcie ruchomości do kwoty 20.308.805,00 złotych w postaci pojazdu B. (...), nr rej. (...), rok produkcji 2006, nr nadwozia WB- (...), poprzedni nr rej. (...), stanowiący własność Ł. W. , o wartości pojazdu 85.000 złotych.

B. W. zarzucono popełnienie analogicznych przestępstwa co B. M. (1) i P. W..

Dowód: postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym z 25.10.2013 r. (k.4-12)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych dowodów. Za niewiarygodne Sąd uznał zeznania świadków B. W., P. W. i zeznania powódki Ł. W., że celem ww. umowy darowizny była chęć zabezpieczenia przyszłości powódki, że powódka włada tymi pojazdami, że są one w jej posiadaniu. Zdaniem Sądu powyższe okoliczności zostały powołane przez świadków i powódkę jedynie na potrzeby niniejszego postępowania, albowiem zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci wskazanych powyżej odpisów dokumentów i ich kopii, potwierdza zarzuty pozwanego o pozorności zawartych umów i celu ich zawarcia tj. uniknięcia egzekucji grążących B. W. i P. W. kar. Wskazać należy, że Informacja Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w P. z dnia 6 czerwca 2012 r., Decyzja Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 21 czerwca 2012 r. ustalająca B. W. zryczałtowany podatek dochodowy z 2007 r., kopie dowodów rejestracyjnych pojazdu B. (...) i B. (...) potwierdzają okoliczność, że B. W. nie składała w latach 2003-2010 zeznań podatkowych, że B. W. nie posiadała majątku z ujawnionych źródeł przychodów pozwalających na zakup pojazdów B. (...) i B. (...), że wskazane pojazdy zostały nabyte przez B. W. w okresie wskazanym

ww. decyzji i co do którego toczy się postępowanie karne. Postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym z dnia 20 listopada 2012 r. i postanowienie z dnia 11 lutego 2013 r. o przedstawieniu zarzutów wydane w sprawie sygn. akt (...), potwierdzają okoliczność ustanowienia zabezpieczenia na mieniu podejrzanego B. M. (1), przedstawienia mu zarzutów tożsamyh z zarzutami, jakie następnie przestawiono P. W. i B. W., a którym zarzucono popełnienie przestępstwa wspólnie i w porozumieniu. Powyższe potwierdza zatem stan wiedzy P. W. i B. W. w dacie zawarcia umów z dnia 5 lutego 2013 r. oraz 12 lutego 2013 r. że zostaną im przedstawione zarzuty we wskazanym postępowaniu karnym. Wskazane powyżej notatki urzędowe z 12.06.2013 r., z 20.12.2013 r., notatka urzędowa z 19.12.2013 r. potwierdzają okoliczności braku wykonania umowy darowizny z 12 lutego 2013 r., użytkowania ww. pojazdów przez P. W. i B. W., traktowania ich jak swoją własność, posiadania ww. pojazdów na swojej posesji w B. po dacie 12 lutego 2013 r.. Notatka urzędowa dotycząca braku prawa jazdy powódki, jej zeznania, że do sądu przyjechała taksówką, brak dokumentów dotyczących najmu przez powódkę miejsc parkingowych w P., brak dostatecznych dochodów pozwalających powódce na utrzymanie ww. pojazdów (po odliczeniu kosztów utrzymania powódki), brak jakichkolwiek dowodów, że powódka ponosi koszty utrzymania i eksploatacji ww. pojazdów, potwierdzają okoliczność faktycznego pozostawiania ww. pojazdów we władaniu P. W. i B. W. oraz braku zamiaru przeniesienia władztwa nad ww. pojazdami na powódkę, a tym samym potwierdzają zarzuty pozwanego, że ww. umowy darowizny zostały zawarte dla pozor.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powódki o zobowiązanie pozwanego do złożenia w oryginale do akt sprawy postanowienia z dnia 20 listopada 2012 r., albowiem dokument taki znajduje się w aktach sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszym postępowaniu powódka domagała się wyłączenia samochodów B. (...) nr rej. (...) rok prod. 2006 nr nadwozia WB- (...) i B. (...) nr rej. (...) rok prod. 2010 nr nadwozia (...) z zakresu domniemania wskazanego w art. 43 § 3 i 4 kk, poprzez stwierdzenie, że powódka weszła w posiadanie zgodnie z prawem, a tym samym obalenie domniemania z art. 45 § 3 i 4 kk i zwolnienie ww. samochodów od dokonanego zajęcia.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że postanowieniem z dnia 25 października 2013 r. w sprawie (...) Prokurator (...) dokonał zabezpieczenia na mieniu podejrzanego B. W. grożącą karę grzywny w wysokości co najmniej 100 stawek dziennych po 500 złotych, grożący przepadek równowartości korzyści majątkowych pochodzących z przestępstwa w kwocie 20.258.805,00 złotych – poprzez zajęcie ruchomości do kwoty 20.308.805,00 złotych w postaci pojazdu marki B. (...) nr rej. (...), rok produkcji 2010, nr nadwozia (...) stanowiący własność Ł. W., o wartości pojazdu 180.000 złotych, zajęcie ruchomości do kwoty 20.308.805,00 złotych w postaci pojazdu B. (...), nr rej. (...), rok produkcji 2006, nr nadwozia WB- (...), stanowiący własność Ł. W., o wartości pojazdu 85.000 złotych. W powyższym postępowaniu karnym podejrzanymi są B. M. (1), P. W. i B. W., którzy pełniąc funkcję w organach spółki (...) Sp. z o.o. w K. w latach 2006-2012 działając wspólnie i w porozumieniu w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu tego samego zamiaru, czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu, popełnić mieli szereg przestępstw związanych z fałszowaniem dokumentacji dotyczącej skupu złomu, zawyżaniem kosztów uzyskania przychodów i zaniżaniem zobowiązania podatkowego przez co narazili Skarb Państwa na uszczuplenie zobowiązania podatkowego w łącznej kwocie co najmniej 25.146.341 złotych.

Podstawą zabezpieczenia na mieniu podejrzanego B. W. poprzez zajęcie ww. pojazdów stanowiących własność powódki był przepis art. 45 § 3 kk, zgodnie z którym jeżeli okoliczności sprawy wskazują na duże prawdopodobieństwo, że sprawca, o którym mowa w § 2, przeniósł na osobę fizyczną, prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, faktycznie lub pod jakimkolwiek tytułem prawnym, mienie stanowiące korzyść uzyskaną z popełnienia przestępstwa, uważa się, że rzeczy będące w samoistnym posiadaniu tej osoby lub jednostki oraz przysługujące jej prawa majątkowe należą do sprawcy, chyba że zainteresowana osoba lub jednostka organizacyjna przedstawi dowód zgodnego z prawem ich uzyskania. Zgodnie z § 2 w razie skazania za przestępstwo, z którego popełnienia sprawca osiągnął, chociażby pośrednio, korzyść majątkową znacznej wartości, uważa się, że mienie, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakikolwiek tytuł w czasie popełnienia przestępstwa lub po jego popełnieniu, do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku, stanowi korzyść uzyskaną z popełnienia przestępstwa, chyba że sprawca lub inna zainteresowana osoba przedstawi dowód przeciwny. W myśl § 4 przepisy

powyższe stosuje się także przy dokonaniu zajęcia stosownie do przepisu art. 292 § 2 Kodeksu postępowania karnego, przy zabezpieczeniu grożącego przepadku korzyści oraz przy egzekucji tego środka. Osoba lub jednostka, której dotyczy domniemanie ustanowione w § 3, może wystąpić z powództwem przeciwko Skarbowi Państwa o obalenie tego domniemania; do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy postępowanie egzekucyjne ulega zawieszeniu.

Wskazać należy, że domniemania z art. 45 § 2 i 3 kk mają charakter wzruszalny. W przypadku domniemania ujętego w § 2 dowód przeciwny (dowód przeczący domniemaniu) może przedstawić sprawca oraz inna zainteresowana osoba, a w przypadku domniemania z § 3 - osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna. Dowód taki może przedstawić także inna osoba zainteresowana, która ma tytuł prawny do zagrożonych przepadkiem przedmiotów i praw majątkowych. Podmioty te mają możliwość wykazania, że mienie, które objęły we władanie lub do którego uzyskały jakikolwiek tytuł w czasie popełnienia przestępstwa lub po jego popełnieniu, do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku, nie stanowi korzyści uzyskanej z popełnienia przestępstwa. W przypadku określonym w art. 45 § 3 kk dla obalenia domniemania konieczne jest przedstawienie dowodu zgodnego z prawem uzyskania mienia. Chodzi o dowód legalności nabycia lub wejścia w posiadanie objętych domniemaniem rzeczy lub praw majątkowych, np. postanowienie o nabyciu spadku, umowa darowizny ze strony osoby niezaangażowanej w przestępstwo. Na podstawie art. 29b § 2 kkw, jeżeli osoba lub jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 45 § 3 kk, powołuje się na odpłatne nabycie, powinna wskazać źródła nabycia i udowodnić pochodzenie potrzebnych do nabycia środków (tak: A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), Kodeks karny. Komentarz. Warszawa 2013, Wydanie 2; prof. dr hab. R. Stefański, Kodeks karny. Komentarz, Rok 2013, Wydanie 7; M. Królikowski, R. Zawłocki, Kodeks karny. Komentarz. T. II, Warszawa 2011, Wydanie 2).

W tym miejscu wskazać należy, że zasadność dokonanego zabezpieczenia poprzez zajęcie wskazanych pojazdów pozostaje poza zakresem kognicji sądu cywilnego. Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy powódka nabyła własność ww. pojazdów zgodnie z prawem.

Powódka w toku niniejszego postępowania podnosiła, że własność wskazanych pojazdów uzyskała zgodnie z prawem na podstawie darowizny od swojego syna P. W.. Pozwany zarzucał pozorną wskazanej umowy darowizny z uwagi na brak zamiaru wywołania przez strony czynności skutków prawnych tej czynności.

Zgodnie z art. 888 § 1 kc przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku. Darowizna dochodzi do skutku w drodze umowy jednostronnie zobowiązującej, której treścią jest zarówno zobowiązanie darczyńcy do spełnienia świadczenia pod tytułem darmym na rzecz drugiej strony - obdarowanego, tj. do dokonania rozporządzenia i wydania przedmiotu darowizny, jak i oświadczenie obdarowanego o przyjęciu darowizny. Istotą darowizny jako czynności nieodpłatnej jest brak po drugiej stronie ekwiwalentu w postaci świadczenia wzajemnego. Umowa darowizny ma charakter czynności konsensualnej, wywołującej w zasadzie podwójny skutek obligacyjno-rozporządzający. Celem darowizny jest dokonanie nieodpłatnego przysporzenia na rzecz obdarowanego kosztem majątku darczyńcy. Może ona polegać zarówno na przesunięciach do majątku obdarowanego określonych przedmiotów majątkowych, jak i na innych postaciach dyspozycji majątkowych darczyńcy prowadzących do zmniejszenia jego majątku, a po stronie majątku obdarowanego - do zwiększenia aktywów lub zmniejszenia pasywów.

Zgodnie z art. 890 § 1 kc oświadczenie darczyńcy powinno być złożone w formie aktu notarialnego. Jednakże umowa darowizny zawarta bez zachowania tej formy staje się ważna, jeżeli przyrzczone świadczenie zostało spełnione. Zgodnie z art. 890 kc, oświadczenie darczyńcy musi być złożone w formie aktu notarialnego. Przyjęcie darowizny może być dokonane w dowolnej formie, chyba że przepisy szczególne wymagają formy szczególnej dla oświadczeń woli obu stron, w szczególności ze względu na przedmiot darowizny. Zgodnie z art. 73 § 2 kc niezachowanie formy aktu notarialnego przez darczyńcę, składającego oświadczenie woli, z którego wynika zamiar wywołania skutku prawnego w postaci powstania zobowiązania do nieodpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego, skutkuje jego nieważnością bezwzględna. Zdarzeniem prawnym, skutkującym konwalidacją umowy darowizny, która została zawarta bez zachowania formy aktu notarialnego dla oświadczenia darczyńcy, jest spełnienie przyrzczonego świadczenia. Spełnienie przyrzczonego świadczenia wywołuje skutek ex nunc.

Zgodnie z art. 83 § 1 kc nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność występuje w każdym przypadku, gdy strony zgodnie ustalą, że co najmniej oświadczenie woli złożone przez jedną z nich nie będzie wywoływało wyrażonych w nim skutków prawnych. Omawiana wada nie polega wcale na niezgodności między aktem woli, a jej przejawem. W istocie chodzi bowiem o dwa oświadczenia woli: jedno ujawnione jest tylko między stronami, drugie zaś przeznaczone także na zewnątrz. Tego pierwszego nie można kwalifikować wyłącznie w kategorii aktu wewnętrznego, skoro jest nie tylko komunikowane drugiej stronie, ale także przez nią akceptowane, choć „utajniane” dla otoczenia. Natomiast oświadczenie „uzewnętrznione” ustawodawca traktuje za nieważne, ponieważ nie posiada ono elementu konstytuującego, tzn. zamiaru wywołania skutków prawnych (por.: E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 5, Warszawa 2013). Pozorność wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych, przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie dla jej ustalenia ma stwierdzenie niezgodności między aktem woli stron a jego uzewnętrznieniem (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 1 marca 2012 r. I ACa 111/12, Legalis nr 738883).

Od pozornego oświadczenia woli należy odróżnić czynność prawną mającą na celu obejście ustawy (art. 58 § 1). Zgodnie z art. 58 § 1 kc czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Czynności mające na celu obejście prawa zawierają pozór zgodności z ustawą, a ustalenie, czy czynność została podjęta in fraudem legis, wymaga uwzględnienia całokształtu konsekwencji prawnych z niej wynikających dla podmiotów danego stosunku prawnego. Skutki takiej czynności, które są objęte zamiarem stron, naruszają zakazy lub nakazy ustawowe. Pozorność natomiast wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich, przy czym założeniem unormowania jest zgoda drugiej osoby na złożenie oświadczenia woli. Podobieństwo pomiędzy tymi różnymi instytucjami prawa cywilnego wyraża się w tym, że i przy uregulowaniu z art. 58 i 83 konieczna jest zgoda obu stron czynności na obejście ustawy, bądź na braku zamiaru wywołania skutków prawnych oraz w skutku - i czynność pozorna, i mająca na celu obejście ustawy jest bezwzględnie nieważna (por.: wyrok Sądu Najwyższego z 29.3.2006 r. II PK 163/05, OSN 2007, Nr 5-6, poz. 71).

Zgodnie z art. 155 § 1 kc umowa sprzedaży, zamiany, darowizny, przekazania nieruchomości lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia własności rzeczy co do tożsamości oznaczonej przenosi własność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły.

Zgodnie z art. 140 kc w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać korzyści i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą. Tradycyjnie przyjmuje się, że na prawo podmiotowe właściciela składa się (co najmniej) tzw. triada uprawnień, a mianowicie: uprawnienie do rozporządzania rzeczą (ius disponendi), uprawnienie do korzystania z rzeczy (ius utendi-fruendi, na które składa się uprawnienie do używania rzeczy - ius utendi, oraz uprawnienie do pobierania korzyści - ius fruendi), uprawnienie do posiadania rzeczy (ius possidendi). Posiadanie jest faktycznym władztwem nad rzeczą, połączonym z wolą władania rzeczą dla siebie (por. art. 336 i 338 kc). Posiadaniem samoistnym jest natomiast posiadanie właścicielskie, a więc faktyczne władztwo nad rzeczą wykonywane w takich granicach, w jakich uprawniony jest czynić to właściciel. Koniecznej przesłanki posiadania nie stanowi efektywne w sensie gospodarczym korzystanie z rzeczy; wystarczające jest, aby dany podmiot znajdował się w takiej sytuacji, która potencjalnie pozwala mu na takie korzystanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.3.2008 r., IV CSK 529/07, Legalis). uprawnienie do posiadania rzeczy jest najważniejszym i najbardziej elementarnym składnikiem treści prawa własności. Faktyczne władztwo nad rzeczą stwarza domniemanie prawne posiadania samoistnego (art. 339 kc), a to ostatnie - domniemanie istnienia prawa własności (art. 341 kc). Korzystanie z rzeczy może polegać w szczególności na pobieraniu z niej korzyści i innych dochodów. Chodzi przy tym zarówno o korzyści naturalne (tj. plody rzeczy i inne odłączone od niej części składowe, o ile według zasad prawidłowej gospodarki stanowią one normalny dochód z rzeczy), jak i korzyści cywilne

(tj. dochody, które rzecz przynosi na podstawie stosunku prawnego) (por.: dr K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, Rok 2014, Wydanie 8).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wykazał, że zamiarem P. W. i Ł. W. było wywołanie wobec osób trzecich rzeczywistego przeświadczenia co do skutków prawnych objętych treścią umowy darowizny z dnia 12 lutego 2013 r. Wolą stron przedmiotowej umowy było bowiem wprowadzenie w błąd osób trzecich w zakresie przeniesienia na powódkę własności ww. pojazdów, podczas gdy do przeniesienia faktycznego władztwa ww. pojazdów na powódkę nigdy nie doszło. Fakt spełnienia wymogów formalnych w postaci przerejestrowania ww. pojazdów na powódkę, zgłoszenia przez powódkę nabycia ww. pojazdów do urzędu skarbowego, nie konwaliduje nieważności ww. czynności jako złożonej dla pozorów. Wobec osób trzecich musiał zostać wywołany bowiem pozór zgodności ww. umowy darowizny z prawem. Zamiarem stron było właśnie wywołanie skutku w postaci formalnego przeniesienia prawa własności ww. pojazdów w celu uniknięcia zabezpieczenia i w przyszłości egzekucji z majątku B. W. i P. W. wobec grożących im kar grzywny i przepadku korzyści w związku z toczącym się postępowaniem karnym. Powyższe uzasadnia okoliczność, że B. W. w dniu 21 lutego 2013 r. doręczono postanowienie o przedstawieniu tożsamyh zarzutów, jakie przedstawiono w 2012 r. B. M. (1) i w dniu 11 lutego 2013 r. P. W.. Zamiarem stron nie było przysporzenie majątkowe powódki kosztem majątku P. W., choć formalnie do przerejestrowania ww. pojazdów doszło. Oświadczenia woli stron zawierały znamiona oświadczeń woli składanych na serio, mimo, że przedmiotowe umowy darowizny nie zostały zawarte w formie aktu notarialnego i wolą stron nie było powstanie skutku rozporządzającego w postaci przekazania władztwa nad ww. pojazdami powódce. Jak ustalono powyżej, powódka w stosunku do ww. pojazdów nie wykonuje żadnych uprawnień właścicielskich, które pozwoliłyby ustalić, że powódka faktycznie jest właścicielem ww. pojazdów. Powódka ani nie korzysta z ww. pojazdów. Powódka nie posiada ww. pojazdów, nie utrzymuje tych aut – nie tankuje paliwa, nie opłaca ubezpieczenia, nie opłaca parkingu. Powódka nie ma prawa jazdy, więc powyższe pojazdy nie mogą służyć swobodnemu przemieszczaniu się powódki, nawet przy pomocy syna, albowiem powódka sama zeznała, że przyjechała do sądu taksówką. Powódka nie przedstawiła żadnych dowodów, że z własnych środków opłaca ubezpieczenie OC ww. pojazdów, że tankuje paliwo, że parkuje pojazdy (choćaby jeden pojazd) w pobliżu swojego zamieszkania. Powódki nawet nie stać na utrzymanie takich pojazdów. Powódka utrzymuje się jedynie z emerytury w wysokości 1400 zł netto miesięcznie, która w całości pokrywa koszty bieżącego utrzymania powódki. Także wiek powódki – 70 lat – uzasadnia przekonanie, że powyższa umowa darowizny wskazanych pojazdów nie miała na celu przysporzenia w majątku powódki, a jedynie uniknięcie grożącej darczyńcy konfiskaty majątku w postępowaniu karnym, a nie jak podnosiła powódka – zabezpieczenia jej przyszłości. Jeżeli syn powódki chciał w rzeczywistości zabezpieczyć starość matce powinien podjąć działania w celu bądź zainwestowania środków pieniężnych ze sprzedaży ww. pojazdów na lokacie bankowej bądź zakupić nieruchomość, z której najmu powódka uzyskiwałaby środki pieniężne. Przekazanie dwóch dość kosztownych w utrzymaniu samochodów, które podlegają amortyzacji, wymagają konserwacji, napraw, co wiąże się z wysokimi wydatkami chociażby na ubezpieczenie OC, ale także na zabezpieczenie przed ewentualną kradzieżą, nie są żadną lokatą na przyszłość, a jedynie mogą stanowić znaczny problem finansowy, którego nie jest w stanie udźwignąć emeryt z takim dochodami jakie osiąga powódka. Takie zabezpieczenie nie jest żadną gwarancją bezpieczeństwa finansowego na starość 70-letniej kobiety. W związku z powyższym Sąd nie podzielił twierdzeń pozwu, że ww. umowy darowizny miały na celu zabezpieczenie przyszłości powódki i w rzeczywistości powódka jest właścicielem ww. pojazdów.

O zamiarze stron co do braku wywołania skutków prawnych wskazanych umów darowizny świadczy okoliczność, że dnia 5 lutego 2013 r. co do wskazanych pojazdów między P. W. a jego żoną B. W. doszło do zawarcia umowy darowizny bez zachowania wymaganej formy aktu notarialnego, a P. W. nie ujawnił w stosownych rejestrach nabycia własności ww. pojazdów. Z ustaleń powyższych wynika, że oba pojazdy po tej dacie, znajdowały się w posiadaniu także B. W.. Zatem umowa darowizny z 5 lutego 2013 r. nie wywołała wyrażonych w niej skutków prawnych – z uwagi na brak zamiaru przeniesienia własności obydwu pojazdów na P. W., a wobec braku zachowania formy aktu notarialnego – czynność ta była nieważna. Skoro tak, to P. W. nie mógł skutecznie darować ww. pojazdów powódce, gdyż nie był ich właścicielem. Skoro umowa darowizny z 12 lutego 2013 r. nie została zawarta w formie aktu notarialnego, a z ustaleń Sądu wynika, że nigdy nie doszło do wywołania skutków w niej zawartych, umowa ta również była nieważna zgodnie z art. 73 § 2 kc w zw. z art. 890 § 1 kc.

Jednocześnie podkreślić należy, że umowa darowizny z 12 lutego 2013 r. nie mogła wywołać skutków w niej zawartych również z uwagi na to, że umowa darowizny z 5 lutego 2013 r. zmierzała do obejścia przepisów prawa, a zatem była nieważna na podstawie art. 58 § 1 kc. Podkreślić należy, że decyzją Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 21 czerwca 2012 r. ustalono B. W. zryczałtowany podatek dochodowy za rok 2007 w kwocie 420.377,00 zł od dochodów nie znajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach przychodów. W pouczeniu ww. decyzji wskazano – zgodnie z art. 210 § 2a Ordynacji podatkowej - że strona podlega odpowiedzialności karnej za usunięcie, ukrycie, zbycie, darowanie, zniszczenie lub pozorne obciążenie składników majątku strony, mające na celu udaremnienie egzekucji obowiązku wynikającego z decyzji. Zgodnie bowiem z art. 300 § 2 kk, kto, w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego, udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie obciąża albo uszkadza składniki swojego majątku zajęte lub zagrożone zajęciem, bądź usuwa znaki zajęcia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Zatem B. W. po otrzymaniu ww. decyzji, które nastąpiło najpóźniej w lipcu 2012 r., gdyż w dniu 10 lipca 2012 r. jej pełnomocnik wniósł odwołanie od ww. decyzji, nie wolno było rozporządzać wskazanymi pojazdami. Należały one wówczas do jej majątku, co do których zachodziło podejrzenie, że pochodzą z nieujawnionych źródeł przychodów, a co za tym idzie, że stanowią przynajmniej pośrednio korzyść uzyskaną z przestępstwa, co do którego toczy się przeciwko B. W. i P. W. postępowanie karne (...).

Okoliczności i twierdzenia wskazywane przez pełnomocnika powódki, że B. W. nie mogła spodziewać się, że zostaną postawione jej zarzuty, uznać należało za gołosłowne i nie mające poparcia w zgromadzonym materiale dowodowym, albowiem w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 listopada 2012 r., mocą którego dokonano zabezpieczenia na mieniu podejrzanego B. M. (1), wskazano, że B. M. (1) zarzucono działanie wspólnie i w porozumieniu z B. W. i P. W.. Odpis powyższego postanowienia został doręczony B. W. i P. W.. Zatem najpóźniej w grudniu 2012 r. zarówno B. W. jak i P. W. musieli zdawać sobie sprawę z zainteresowania prokuratury ich osobami oraz realności postawienia ich w stan podejrzenia.

Powyższe oraz okoliczność, że wskazane umowy darowizny zostały zawarte w dniach 5 i 12 lutego 2013 r., zaś w dniu 12 lutego 2013 r. przedstawiono zarzuty P. W., a 21 lutego 2013 r. postanowienie także o przedstawieniu zarzutów odebrała B. W., utwierdzają w przekonaniu co do zamiaru zarówno B. W. jak i P. W. uniknięcia zajęcia i konfiskaty ww. pojazdów w postępowaniu karnym, jak i wiedzy o powyższych okolicznościach i zgody na dokonanie takich czynności samej powódki. Całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego nie pozwolił obalić domniemania z art. 45 § 3 kk. Powódka nie przedstawiła żadnych obiektywnych dowodów, że doszło do rzeczywistego wykonania umowy darowizny, że zamiarem stron umowy darowizny było przysporzenie w majątku powódki, a nie uniknięcie konfiskaty mienia B. W. i P. W.. Podkreślić należy, że stroną wskazanej umowy darowizny były osoby, które mają postawione zarzuty prokuratorskie, a objęte treścią umowy darowizny pojazdy stanowią mienie nabyte w okresie, za który B. W. i P. W. mają postawione zarzuty. Powódka dokonując czynności prawnej z osobą postawioną w stan podejrzenia, osobą jej najbliższą, musiała zdawać sobie sprawę co do celu takiej czynności.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił powództwo jako bezzasadne.

Zgodnie z wynikiem postępowania w oparciu o przepis art. 98 § 1i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 11 ust 2 i 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w zw. z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Sąd zasądził od powódki kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Zgodnie z art. 29b § 1 kkw pozew przeciwko Skarbowi Państwa o obalenie domniemania ustanowionego w art. 45 § 4 Kodeksu karnego lub w art. 33 § 4 Kodeksu karnego skarbowego jest tymczasowo wolny od opłat sądowych, a w razie oddalenia powództwa powód jest obowiązany uiścić opłaty na zasadach ogólnych. Mając na uwadze powyższe, Sąd zgodnie z wynikiem postępowania nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 8250 zł tytułem opłaty od pozwu.

SSO Magdalena Horbacz